

รายงานการวิจัยในชั้นเรียน

ชื่อเรื่อง การพัฒนาทักษะทางสังคม การปลูกฝังค่านิยม และการมีความรับผิดชอบของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖/๒ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบบทบาทสมมุติ

ชื่อผู้วิจัย นางสาวสุพรรณ เรนชนะ

สอนวิชา สังคมศึกษา **รหัสวิชา** ส๑๖๑๐๒ **ภาคเรียนที่** ๒ **ปีการศึกษา** ๒๕๖๑

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เป็นเด็กที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยา ส่งผลให้มีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่งหรือมากกว่า ได้แก่ ด้านการฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน การสะกดคำหรือการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ทั้งนี้ไม่รวมปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางการเห็น ความบกพร่องทางการได้ยิน ความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว ร่างกาย ความบกพร่องทางสติปัญญา ปัญหาทางอารมณ์ ปัญหาจากสิ่งแวดล้อม หรือความแตกต่างทางวัฒนธรรม ทั้งนี้เด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้ จะมีระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติ หรือสูงกว่าปกติ (ดารณี ศักดิ์ศิริผล. ๒๕๕๕: ๑๓; สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. ๒๕๕๒; U.S. Department of Education. ๒๐๐๖) เด็กกลุ่มนี้เรียนรวมอยู่ในชั้นเรียนกับเด็กปกติทั่วไป แต่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทั้งๆ ที่มีระดับสติปัญญาปกติหรือบางคนอาจมีสติปัญญาสูงกว่าปกติ ซึ่งปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่านการเขียนเป็นปัญหาที่พบมากที่สุดและมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา อย่างไรก็ตามเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้บางคนนอกจากจะมีความบกพร่องทางการเรียนรู้แล้วยังมีภาวะสมาธิสั้นร่วมด้วย ซึ่งภาวะสมาธิสั้นเป็นกลุ่มอาการที่เกิดจากความผิดปกติของสมองบางส่วน ส่งผลกระทบต่อการเรียน พฤติกรรม อารมณ์ และการเข้าสังคมกับผู้อื่น เด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นจะไม่สามารถควบคุมตนเองให้มีความสนใจหรือมีสมาธิในสิ่งที่กำลังกระทำภายในระยะเวลาที่กำหนดและมีพฤติกรรมที่อยู่ไม่นิ่ง กลุ่มอาการสมาธิสั้นประกอบด้วย ๓ กลุ่มอาการใหญ่ๆ ได้แก่ ขาดสมาธิ(Attention deficit) ขน/อยู่ไม่นิ่ง(Hyperactivity) และหุนหันพลันแล่น/วู่วาม (Impulsivity) กลุ่มอาการสมาธิสั้นนี้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กก่อนอายุ ๗ ปี เด็กที่อยู่ในกลุ่มอาการขาดสมาธิจะมีลักษณะวอกแวกง่าย ขาดความตั้งใจในการทำงาน มีอาการเหม่อลอย ฝันกลางวัน ทำงานไม่เสร็จ ผลงานไม่เรียบร้อย ซ้ำลิ้ม ทำของใช้ส่วนตัวหายบ่อยๆ ลักษณะเหมือนไม่ฟังเวลาพูดด้วยและสั่งให้ทำงานอะไร มักจะลืมทำ หรือทำ ครึ่งๆ กลางๆ สำหรับเด็กที่มีอาการหุนหันพลันแล่นจะมีลักษณะวู่วาม ใจร้อน อารมณ์หุนหันพลันแล่น ทำก่อนคิด ไม่คิดถึงผลที่ตามมา ขาดความระมัดระวัง ชุ่มชาม รอคอยไม่ได้ พูดโพล่ง พูดแทรก มักตอบคำถามที่ยังถามไม่จบ หรือเข้าร่วมวงเล่นกับคนอื่นโดยไม่ขอ ก่อน ส่วนเด็กที่มีอาการขนจะมีลักษณะอยู่ไม่นิ่ง ยุกยิกตลอดเวลา นิ่งนิ่งไม่ค่อยได้ ต้องลุกเดินหรือขยับตัวไปมา เล่นเสียงดัง พูดไม่หยุด ชอบเล่นหรือแหย่ผู้อื่น ชอบเล่นผาดโผน และมักประสบอุบัติเหตุบ่อยๆ จากความไม่ระมัดระวัง (ดารณี อุทัยรัตนกิจ,ชาญวิทย์ พรนภดลและคณะ. ๒๕๕๐ : ๑-๔) การคัดกรองหรือคัดแยกเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และสมาธิสั้นเบื้องต้นจะดำเนินการ โดยครูด้วย

การใช้แบบคัดกรอง แบบประเมิน แบบสำรวจ หรือแบบตรวจสอบรายการ สำหรับเด็กระดับชั้นประถมศึกษา แบบคัดกรองที่นำมาใช้ทั่วไป ได้แก่ แบบคัดกรองของรองศาสตราจารย์ ดร.ดารณี อุทัยรัตนกิจและคณะ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ใช้คัดกรองนักเรียนที่มีภาวะออทิสซึม สมาธิสั้นและบกพร่องทางการเรียนรู้ หรือที่เรียกว่า KUS-SI Rating Scales : ADHD/LD/Autism (PDDS) เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่มีภาวะสมาธิสั้นร่วมด้วยจะทำให้ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้มากกว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้หรือเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นเพียงอย่างเดียว อีกทั้งการช่วยเหลือ การจัดการเรียนการสอนก็จะต้องปรับให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่มีภาวะสมาธิสั้น จะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์อย่างยิ่งแก่ทุกหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กกลุ่มนี้ในการวางแผนการช่วยเหลือและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กกลุ่มนี้ต่อไป ซึ่งทุกปัญหาข้างต้นที่กล่าวมานั้น จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก ทำให้เด็กไม่สามารถเรียนหนังสือ โดยใช้วิธีเดียวกับเด็กปกติทั่วไปได้ จึงจำเป็นต้องให้บริการทางการศึกษาที่แตกต่างไปจากเด็กปกติทั่วไป

การใช้เทคนิคการสอนแบบบทบาทสมมุติ เป็นวิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกการแสดงออกตามสถานการณ์ที่กำหนดไว้เพื่อเป็นประสบการณ์ที่จะนำไปแก้ไขปัญหาและสถานการณ์ในชีวิตจริง อีกทั้งการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติเป็นการให้ผู้แสดง แสดงออกถึงความรู้สึก ความคิด ทักษะคิดต่าง ๆ ออกมาเพื่อเป็นแนวทางการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังนั้นการใช้เทคนิคการสอนแบบบทบาทสมมุติจึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้วยตัวของผู้เรียนเอง ได้ฝึกการวางแผนการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้เข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะเห็นได้ว่า การใช้เทคนิคการสอนแบบบทบาทสมมุติในการพัฒนาทักษะทางสังคม การปลูกฝังค่านิยมพื้นฐาน และการมีความรับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้เทคนิควิธีการสอนแบบบทบาทสมมุติ ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม การปลูกฝังค่านิยม และการมีความรับผิดชอบ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงภาวะของตนเองและผู้อื่น เข้าใจในพฤติกรรมของตนและผู้อื่นที่แสดงออก ทั้งนี้การใช้เทคนิคการสอนแบบบทบาทสมมุติ เป็นวิธีการที่ทำให้ให้นักเรียนเกิดความสนใจ ในบทเรียน อีกทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนยังมีรูปแบบวิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน มีการใช้การเสริมแรงในกระบวนการสอน กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน จนทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เกิดการพัฒนาทักษะทางสังคมอย่างเต็มประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม การปลูกฝังค่านิยม การมีความรับผิดชอบ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ บทบาทสมมติ

ประโยชน์ที่จะได้รับ

- 1) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีพัฒนาการทางด้านทักษะทางสังคมที่ดีขึ้น
- 2) เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนนำเทคนิคการสอนแบบบทบาทสมมติไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และเด็กกลุ่มอื่นๆ ได้

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖/๒ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๕ จังหวัดพังงา จำนวน ๕ คน

ตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ เทคนิคการสอนแบบบทบาทสมมติ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะทางด้านสังคม การมีค่านิยมพื้นฐาน และการมีความรับผิดชอบ
ระยะเวลา ระหว่างวันที่ ๑๔ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๓๑ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เทคนิคการสอนแบบบทบาทสมมติ
2. แบบประเมินทักษะทางสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

๑. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการพัฒนาทักษะทางสังคม (Achievement Test) ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง การพัฒนาทักษะทางสังคม การปลูกฝังค่านิยม และการมีความรับผิดชอบ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖/๒ เป็นข้อสอบปรนัยแบบเติมคำตอบ (Completion) จำนวน ๑๐ ข้อ ๓๐ คะแนน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๑. ค่าร้อยละ (Percentage)
๒. ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
๓. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง กับกลุ่มเป้าหมาย ตามลำดับดังนี้

๑. ก่อนการทดลอง

ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) ซึ่งเป็นข้อสอบปรนัยแบบเติมคำตอบ (Completion) จำนวน ๑๐ ข้อ ๓๐ คะแนน

๒. ดำเนินการทดลอง

จัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจำนวน ๑ แผน โดยใช้เทคนิคการสอนแบบบทบาทสมมุติ ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีรูปแบบในการสอน คือ รูปแบบการสอนแบบร่วมมือ การสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

๓. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลองได้ทำการวัดผลหลังการทดลอง (Post-test) โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทางสถิติต่อไป

๔. สรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้ในการวิจัย

นำผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำคะแนนมาเปรียบเทียบระหว่างคะแนนการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

นักเรียนเลขที่	คะแนนก่อนเรียน (คะแนนเต็ม ๑๐) X_1	คะแนนหลังเรียน (คะแนนเต็ม ๑๐) X_2	ความก้าวหน้า (คะแนน) $X_2 - X_1$
๑	๑๓	๒๓	๑๐
๒	๑๓	๒๐	๗
๓	๑๒	๒๔	๑๒
๔	๑๓	๒๔	๑๑
๕	๑๐	๒๐	๑๐
รวมคะแนน	๖๑	๑๑๑	๕๐
เฉลี่ย	๑๒.๒๐	๒๒.๒๐	๑๐
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	๑.๑๗	๑.๘๓	๑.๖๗
ร้อยละ	๔๐.๖๗	๗๔.๐๐	๓๓.๓๓

จากตาราง พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 5 คน ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งใช้แบบทดสอบบทบาทสมมุติ เรื่อง พัฒนาทักษะทางสังคม การปลูกฝังค่านิยม และการมีความรับผิดชอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้บทบาทสมมุติ คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ ($\bar{X} = ๑๒.๒๐$) คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ ($\bar{X} = ๒๒.๒๐$) คะแนนทดสอบก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖๗ และหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ ๗๔.๐๐ ซึ่งแสดงว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๓.๓๓

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า การใช้เทคนิคการสอนแบบบทบาทสมมุติ เป็นวิธีการสอนที่สามารถพัฒนาทักษะทางสังคม การปลูกฝังค่านิยม และการมีความรับผิดชอบต่อ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖/๒ ให้มีทักษะทางสังคม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๓.๓๓

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะทางสังคม การปลูกฝังค่านิยม และการมีความรับผิดชอบต่อของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖/๒ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบบทบาทสมมุติ ผู้วิจัยพบว่า การส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการ ในด้านทักษะทางสังคมที่ดีได้นั้นต้องประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังนี้

๑.๑ การจัดกิจกรรมการสอนในแต่ละครั้ง ควรเน้นกิจกรรมที่สร้างความสนใจของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

๑.๒ การใช้เทคนิคการสอนแบบบทบาทสมมุติ สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางสังคมได้อย่างหลากหลายขึ้นอยู่กับการดัดแปลงและการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ที่ต้องการ

๒. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ การใช้เทคนิคการสอนแบบบทบาทสมมุติ สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้ เนื่องจากเทคนิคการสอนในรูปแบบนี้ ช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักกล้าแสดงออก รู้จักคิดด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้สามารถ เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีผ่านการเชื่อมโยงสิ่งเหล่านั้นกับการฟัง การใช้รูปภาพประกอบ การสัมผัส และการลงมือทำ